

5.4

9/10/2023

Προφορική μαρτυρία Μεταλλωρύχου Βελετάκου Ιωάννη

00:31:06

Metalleia Lavriou

EP002

MetalleaLavriou

universityofwestattica

Προφορικές μαρτυρίες πρώην εργαζομένων της Γ.Ε.Μ.Λ

Προφορική μαρτυρία;Γαλλική Εταιρεία Μεταλλείων Λαυρίου;Συνθήκες

εργασίας;Ασθένειες;Απεργίες;Πρώην εργαζόμενος;Αναμνήσεις

Βελετάκος Ιωάννης

"Ομάδα φοιτητών του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Πολιτιστική Διαχείριση» του Παντείου Πανεπιστημίου"

3:|351(13)

0

<https://youtu.be/Y7NtvwQO68c>

YouTube

video

Greek

1

Καταγωγή - Πρώτα χρόνια ζωής

Λακωνία

0

43
Συνθήκες εργασίας στα μεταλλεία

Μεταλλεία Λαυρίου; Συνθήκες εργασίας; Τεχνικός υπογείων έργων και επιφανείας

0

126
Ατυχήματα

0

168
Ασθένειες

Ασθένειες εργαζομένων; Μολυβδίαση; Πνευμονοκονίαση; Εξετάσεις εργαζομένων;
Αναρρωτικές άδειες

0

214
Περιγραφή εργασίας στις υπόγειες στοές

Επισκευαστής ασανσέρ; Πηγάδια; Σερπιέρι; Εξαγωγή μεταλλεύματος; Μουλάρια

0

432
Επισκευή βλάβης ασανσέρ σε πηγάδι

Σφυριά; Κοπίδια; Επισκευή ασανσέρ; Γάβρια

0

581
Επισκευές άλλων πηγαδιών Πλάκας και Βιλλίων

Πηγάδι Πλάκας; Πηγάδι Βιλλίων; Παπαθανασίου μηχανικός

0

628
Προσωπικό ατύχημα

Πηγάδι Καμάριζας; Ασανσέρ

0

676
Στοές συνθήκες εργασίας

Στοές; Λάμπες ασετιλίνης; Οξυγόνο; Δυναμίτες

0

801
Περιγραφή εργασιών μέσα στις στοές

Μπαζαδόροι; Ξεσκαρωτές; Μέτρα προστασίας; Μηχανικοί

0

894
Αλλαγές θέσεων ανάλογα με τις ανάγκες της εταιρείας

Αλλαγή επαγγέλματος

0

932
Φερεγγυότητα Γαλλικής Εταιρείας

Οικογενειάρχες; Εργαζόμενοι; Φερεγγυότητα εταιρείας; Εξόφληση

0

1020
Προσωπική σχέση με συναδέλφους

Φιλία εργαζομένων; Πιστολέτα; Επισκευή

0

1087
Σχέση εμπιστοσύνης με ανωτέρους

0

1139
Αντιδικία με Γαλλική εταιρεία

Αντιδικία; Διεκδικήσεις; Αιτήματα

0

1162
Απεργίες

Απεργίες διαρκείας; Ξυλοδαρμοί; Διμοιρίες ματ

0

1252
Αιτήματα απεργιών

Αιτήματα

0

1277
Πρώτα χρόνια ζωής στο Λαυριο

Λαύριο; Κατοικία; Πρόσληψη στην Γ.Ε.Μ.Α; Επιλογή εργαζομένων;
Ποδοσφαιριστές

0

1364
Κοινωνική ζωή εποχής

Ταβέρνες; Διασκέδαση εργατών

0

1422
Συνέχιση της εργασίας μετά το κείσιμο των μεταλλείων

Ψαράς; Καΐκι; Εργασία

0

1466
Καταγωγή εργαζομένων

Εργάτες; Καταγωγή; Νησιά; Περίχωρα Λαυρίου; Σαντορίνη

0

1559

Συνθήκες ζωής εποχής, σύγκριση με την νεολαία σήμερα

Φτώχεια; Έλλειψη βασικών αγαθών

0

1624

Αναγνώριση προσφοράς του Λαυρίου

Εσωτερική μετανάστευση; Εργασία; Οικογένεια; Περιουσία

0

1693

Σεβασμός και αγάπη για την εργασία του

Πηγάδι; Απεγκλωβισμός

0

1739
Εορτές

Αγία Βαρβάρα; Άγιοι Ανάργυροι; Άγιος Κωνσταντίνος; Εορτές; Γλέντια; Μουσικά
όργανα

0

1814
Διατήρηση έντονων αναμνήσεων απο την εργασία

Μεταλλεία Πλάκας; Μεταλλείο Καμάριζας; Εργγοςτάσιο Λαυρίου; Μηχανουργείο;
Φούρνος

Στην παρούσα προφορική μαρτυρία ο πρώην εργαζόμενος της Γαλλικής Εταιρείας Μεταλλείων Λαυρίου Βελετάκος Ιωάννης κάνει μια ανάκληση αναμνήσεων και μας αφηγείται τι θυμάται από την εργασία του στην Γ.Ε.Μ.Λ. Αφού μας κάνει αρχικά μια περιγραφή για της δουλειάς του στα μεταλλεία, έπειτα μας μιλάει για τις συνθήκες εργασίας της εποχής, τις δυσκολίες που αντιμετώπιζαν οι εργάτες, τις ασθένειες, τις απεργίες αλλά και τις καλές στιγμές που έχει να θυμάται τις φιλίες, τα γλέντια και τις γιορτές.

Ονομάζομαι Βελετάκος Ιωάννης, η καταγωγή μου είναι Λάκωνας. Ήρθα στο Λαύριο το 1949, πήγα σχολείο, έβγαλα την Πέμπτη Οκτατάξιο Γυμνασίου, και επειδή οι συνθήκες της ζωής εκείνη την εποχή ήταν λιγάκι οδυνηρές, αναγκάστηκα να διακόψω το σχολείο και να έρθω να εργαστώ στα μεταλλεία Λαυρίου. Η ανάγκη με έκανε διότι δεν γνώρισα πατέρα, σκοτώθηκε στον πόλεμο του 40' και όπως σας είπα η ανάγκη με έκανε να εργαστώ στις υπόγειες στοές, στα μεταλλεία του Λαυρίου για να μπορέσω να επιβιώσω εγώ, και να ζήσω την οικογένεια μου, είχα μια μάνα και έναν αδερφό. Έπιασα δουλειά στα μεταλλεία Λαυρίου 1η Αυγούστου του 1955. Τελείωσα από την εργασία αυτή 1η Αυγούστου του 77. Τότε κλείσαν τα μεταλλεία, τα οποία εργαζόντουσαν στις υπόγειες στοές. Όπως καταλαβαίνεται ήμουν ένας μικρός, ένα μικρό παιδί, όσο μπόρεσα να εργαστώ εργάστηκα. Δούλεψα όσο μπόρεσα σκληρά, σαν εργάτης, βοηθός σε πολλά, σε πολλές ειδικότητες και τελικά ας πούμε κατέληξα να εργαζομαι σαν ένας τεχνικός των υπογείων έργων και της επιφάνειας. Τώρα εκεί που εργαζόμαστε βέβαια οι συνθήκες της εργασίας δεν ήταν και τόσο ευχάριστες, όσο μπορούσαμε να περιμένουμε. Όταν εργαζόμαστε κάτω από πενήντα ή και εκατό μέτρα κάτω από την επιφάνεια της γης και όταν στερείσαι το πολυτιμότερο αγαθό της ζωής σου τον ήλιο και τον καθαρό αέρα, βέβαια δεν είναι ευχάριστο. Οι δουλειές ήτανε βέβαια τέτοιες που μπορούσαμε να αντιμετωπίζουμε τα προβλήματα των υπογείων έργων. Δεν είχαμε πολλά ατυχήματα ή δυστυχήματα να πούμε κανένα, γιατί και το προσωπικό, το εργατοτεχνικό προσωπικό, έμπειρο αλλά είχαμε πάρα πολύ καλούς και έμπειρους μηχανικούς, οι οποίοι και αυτοί ήτανε βέβαια είχανε μια ευθύνη και όσο μπορούσαν να επιβλέψουνε τις υπόγειες στοές και τις εγκαταστάσεις που ήτανε μέσα το κάνανε. Ως επί το πλείστο στις υπόγειες στοές, οι περισσότεροι εργαζόμενοι, η μάλιστα που παθαίνανε σαν ασθένεια ήτανε η μολυβδίαση και η πνευμονοκοκκίαση. Επειδή ας πούμε οι υπόγειες στοές ήταν πλούσιες σε μόλυβδο και σε γυαλί, πάθαιναν αυτές τις δύο παθήσεις. Υπήρχανε, είχαμε συχνά μηχανήματα που ερχόντουσαν απ' την Αθήνα και κάναμε εξετάσεις θώρακος κτλ, και βέβαια όσοι ήτανε που είχανε προβλήματα, παίρνανε μια αναρρωτική άδεια, πέντε, έξι μήνες, δεν ξέρω, και μετά ξαναεπαπερχόντουσαν στην δουλειά. Εγώ ως επί το πλείστο εργαζόμουνα στις υπόγειες στοές τις περισσότερες φορές, όχι τις περισσότερες σχεδόν όλες. Τοποθετούσα σιδηροδρομικές γραμμές, υδραυλικές εγκαταστάσεις, σωληνώσεις, ήμουν επισκευαστής στο ασανσέρ, στα ασανσέρ, στα πηγάδια. Στα πηγάδια γενικά η Γαλλική εταιρεία είχε πέντε πηγάδια. Ήτανε, είχε δύο στην Καμάριζα, στον Άγιο Κωνσταντίνο Καμαρέζης και τρία είχε στην Πλάκα. Στην Καμάριζα ήτανε το ένα πηγάδι, ήτανε αυτό το οποίο, ήταν και το περιβόητο πηγάδι του Σερπιέρι, ο οποίος, δεν ξέρω αν σας είπανε και οι άλλοι πιο μπροστά, ήτανε αυτός, ήταν ένας έμπειρος μεταλλειολόγος, ο οποίος ανέλαβε τα μεταλλεία, τα εξωτερικά μεταλλεία από το Σούνιο μέχρι την Καμάριζα και εκ των υστέρων αφού είδε ότι το μέταλλευμα είχε αρχίσει να μην τον εσυμφέρει, ξεκίνησε και ανέλαβε τις υπόγειες στοές και ξεκίνησε με το πηγάδι αυτό του Σερπιέρι. Αυτό το πηγάδι έχει πέντε πατώματα, λοιπόν όπως μια πολυκατοικία έχει πέντε ορόφους και έχει πέντε πατώματα, πέντε, ακριβώς έχει και το πηγάδι αυτό του Σερπιέρι. Λοιπόν το μέταλλευμα, η εξαγωγή του μεταλλεύματος γινότανε από το πρώτο, δεύτερο και από το τρίτο, το δε τέταρτο και το πέμπτο αυτό δεν εργαζόντουσαν, δεν βγάζανε παραγωγή. Η εξαγωγή του μεταλλεύματος, η κάθε στοά, το κάθε

πάτωμα είχε μια οριζόντια στοά, τις λέγαμε «γαλαρίες» αλλά σαν να λέμε στοά μια οριζόντια στοά η οποία μπορούσε να είναι και 500 μέτρα και 600 μέτρα, να πηγαίνει μια ευθεία γραμμή, βέβαια με κούρμπες. Σε αυτήν την απόσταση, πάνω από τις στοές, δούλευαν εργάτες, πάνω από την κεντρική στοά, το δε μετάλλευμα το ρίχνανε παραπλεύρως από την στοά, σε κάτι πηγάδια τα οποία τα λέγανε ή «καμινέτα» ή «λούκια» και πέρναγε το βαγόνι δίπλα από το ντουβάρι της στοάς και άνοιγε ο εργαζόμενος αυτό το λούκι από το... Είχανε ρίξει το μετάλλευμα από την πάνω στοά και ανοίγοντας αυτό, γεμίζανε τα βαγόνια τα οποία πηγαίνανε στο πηγάδι για να γίνει εξαγωγή. Η εξαγωγή γινότανε με .. όταν ήτανε σε κοντινή απόσταση με ... πηγαίνανε και τα ρίχνανε οι ίδιοι, οι μπαζαδόροι, οι αυτοί, οι οποίοι γεμίζανε το βαγόνι το αδειάζανε. Η μεγάλη όμως η διαδρομή γινότανε με μουλάρια. Το κάθε μουλάρι μπορούσε να τραβήξει και δώδεκα και δεκατέσσερα βαγόνια, τα οποία τα έφερνε ακριβώς στο πηγάδι του Σερπιέρι, το οποίο είχε δύο ασανσέρ, τα οποία εμείς τα λέγαμε φανάρια. Λοιπόν, το ένα πήγαινε στην επιφάνεια γεμάτο, το δε άλλο ερχόταν από την επιφάνεια άδειο, και αφού έφερνε αυτός ο να το πούμε κάπως ο “μουλαριέρης” που είχε το μουλάρι και έκανε την εργασία αυτή, ξέζεσε το μουλάρι από τη μια και έπαιρνε τα άδεια από την άλλη και ξαναπήγαινε στον προορισμό του. Λοιπόν αυτή η δουλειά γινότανε μέχρι το τέλος της βάρδιας. Όταν έβγαινε η πρώτη βάρδια αναλάμβανε η δεύτερη και γινότανε ούτο καθεξής η αυτή ... Εγώ επειδή ας πούμε τις περισσότερες φορές και ιδίως τις χειμερινές περιόδους πάθαινε πολύ μεγάλες ζημιές αυτό το πηγάδι του Σερπιέρι το οποίο έχει 183 μέτρα. Για να πάμε όμως στο πηγάδι στα 183 μέτρα, έπρεπε να φύγουμε με τα πόδια από την επιφάνεια του πηγαδιού αυτουνού, να πάμε κάτω από τον Άγιο Κωνσταντίνο σε ένα άλλο πηγάδι το Πλλάριο το οποίο λέγανε, κατεβαίναμε σε αυτό και με τα πόδια, φορτωμένοι με τα εργαλεία σφυριά, κοπίδια, ότι χρειαζόμαστε για να πάμε γύρω στα τρία τέταρτα πορεία. Πάνω στο πηγάδι αυτό του Σερπιέρι και να κάνουμε την δουλειά που χρειαζότανε. Δηλαδή η δουλειά, οι δουλειές ποιες ήτανε, ήτανε ότι τα σύρματα με την πάροδο του χρόνου οξειδωνόντουσαν και σπάγανε και έπρεπε να πάμε εμείς να πάμε κάτω στο πηγάδι εργαζόμαστε εεε.... Εκεί δεν πέρναγε ούτε οξυγόνο τίποτα, μόνο το σφυρί του χεριού και το κοπίδι του χεριού, κόβαμε τις βίδες, ότι ήτανε και από την επιφάνεια μας κατεβάζανε το άλλο το σύρμα το οποίο καθόμαστε κάτω, φτιάχναμε τη ροδάντζα, την πιάναμε με τα δαχτυλίδια που είχαμε φτιάξει πάνω εμείς στην επιφάνεια για το σύρμα να μην μας φύγει, και όταν τελείωνε την περνάγαμε κάτω σε δοκάρια τα οποία είχε για να μπορεί να κουρδιστεί το σύρμα, περνάγαμε τους πύρους, τα φτιάχναμε, βγαίναμε στη επιφάνεια, παίρναμε τα μέτρα και από το άλλο σύρμα και μας ερχόταν, τα ανεβάζαμε πάνω στην γάβρια περίπου τα δύο μέτρα κάτω. Αυτά τα δύο μέτρα είχε μια βίδα, μεγάλη, πολύ μεγάλη, ένα μπριζόνι, το οποίο όταν πρωτόπιανε, είχε και αυτό ένα ας πούμε έπαιρνε το κλειδί και έπαιρνε το σύρμα. Αυτό το σύρμα τώρα εμείς για να το φέρουμε να το κουρδίσουμε, να μπορέσει να μην έχει ελαστικότητα να χτυπήσει το ασανσέρ στα τοιχώματα του πηγαδιού, μπορεί να κάναμε και τρεις και τέσσερις μέρες, τέσσερα άτομα από το πρωί μέχρι το μεσημέρι, να σφίγγουμε την βίδα, να πάρουμε όλα τα μπόσικα πάνω και αν σε περίπτωση ήταν ακόμα μπόσικα, το πιάναμε με ειδικούς σφικτήρες κάτω το ξαναλύνουμε και το παίρναμε τα άλλα μπόσικα και το κονταίναμε όποτε να έρθει το σύρμα να κουρδιστεί, να γίνει χορδή, να μην μπορεί το ασανσέρ να βρει στα τοιχώματα του πηγαδιού. Εγώ επειδή είχα συνηθίσει πια με πήρανε από το, από την Καμάριζα και με πήγαμε στο διπλανό τμήμα της εξορύξεως την Πλάκα. Εκεί επισκεύασα άλλα δύο πηγάδια της Λουίζας και της Σκλήβες και μετά πήγαμε και κάναμε μια εγκατάσταση στα Βίλλια. Εκεί είχαμε μηχανικό τον κύριο Παπαθανασίου, ένας άνθρωπος δεν χρειάζεται να του πω να πλάσουμε τα εγκώμια, αλλά ήταν ένας άνθρωπος από τους πιο έμπειρους μπορώ να πω, αλλά και από τους πιο καλούς ανθρώπους που γνώρισα εγώ τουλάχιστον. Στο πηγάδι αυτό της Καμάριζας είχα κατέβει πολλές φορές, αλλά μία ήταν αυτή που κόντευε να μου στοιχήσει τη ζωή. Κόπηκε το σύρμα και κρεμάστηκε στο ασανσέρ. Όπως φαίνεται μια θεϊκή δύναμη, έσφιξα τα χέρια μου, πώς μπήκα ούτε και εγώ δεν ξέρω και όταν βγήκα στην επιφάνεια και πάταγα τα πόδια μου κάτω, έβγαινε ο ιδρώτας από τις γαλότσες, σκεφτείτε δηλαδή τι αγωνία ήτανε που το σώμα μου μετατράπηκε σε νερό. Τι άλλο θέλετε... Ήτανε κάτω, γινότανε με λάμπες ασετιλίνης. Λοιπόν οι στοές όλες είχανε ρεύμα που μπορούσε να περάσει αέρας και δεν είχαμε καμιά, κανένα πρόβλημα οξυγόνου. Εκεί που υπήρχε το πρόβλημα μόνο για οξυγόνο ήταν σε ορισμένες στοές οι οποίες ήτανε φεριτίν μπορούμε να πούμε ήτανε μια στοά, γιατί αν υπολογίσουμε μια στοά η οποία είχε 500 μέτρα, στην πορεία δεξιά και αριστερά, μπορεί να υπήρχανε άλλες τριάντα, αλλά μπαίνοντας και σε αυτές να υπήρχανε άλλες πενήντα, δηλαδή ήταν ένας λαβύρινθος. Ένας ο οποίος ήτανε άπειρος, έμπαινε μέσα σε μία και ξεγελιόταν να φύγει, μπορούσε να μην βγει ποτέ. Λοιπόν εκεί μπορούσε να μην υπάρχει να έχει έλλειψη οξυγόνου, ήτανε μόνο σε ορισμένα μέρη τα οποία όπως συγκαίνωνούσε η στοά και ήτανε μια

άλλη στοά περίπου δέκα, δεκαπέντε μέτρα μέσα, όταν δουλεύαν οι δυναμίτες, δουλεύανε και σπάζαν, βγάζαν το μετάλλευμα. Για να βγει το μετάλλευμα μετά από τα τρυπάνια που δουλεύανε τα πιστολέτα, πέφτανε δυναμίτες εκεί. Όταν πήγαινε την άλλη μέρα ο εργαζόμενος να δουλέψει, τώρα επειδή ο δυναμίτης ήταν, δεν ξέρω τι πως ακριβώς, είχε την δυνατότητα να πάρει το οξυγόνο από τη στοά αυτή, επειδή δεν συγκοινωνούσε ήταν απομονωμένος, έβγαζε το διοξείδιο του άνθρακος. Οπότε πολλοί εργαζόμενοι, ενώ πηγαίνανε και πριν πιάσουνε δουλειά, δέκα λεπτά, κατευθείαν τους βγάλαμε έξω διότι είχανε ζαλιστεί. Ήταν όπως αν έχουμε ακούσει τώρα σε πολλά μέρη, κατέβαινε ένας στο πηγάδι για να βάλει μπρος τη μηχανή να ποτίσει τα περιβόλια του, και μετά κατέβαινε να την επισκευάσει και δυστυχώς πέθανε μέσα στο πηγάδι διότι δουλεύοντας την μηχανή τα καυσαέρια και αυτά είχαν πάρει το οξυγόνο και δεν προλάβαινε ο άνθρωπος να βγει έξω οπότε πέθαινε. Αυτές ήτανε και οι πολλές ας πούμε, μόνο σε τέτοιες περιπτώσεις υπήρχανε. Μετά όσον να σας πω οι στοές αυτές, ήτανε πάρα πολύ καλά, σε περιορισμένο χώρο, δηλαδή αυτοί οι οποίοι πηγαίνανε ειδικευόμενοι εργάτες οι οποίοι λεγόντανε “μποςκαδόροι” ή λεγόντουσαν, και οι “μποςκαδόροι” ήταν αυτοί οι λεγόντουσαν “ξεσκαρωτές” αυτοί που πηγαίνανε πρώτα πηγαίνανε και καθαρίζανε, το ταβάνι της στοάς, μετά πηγαίνανε οι ξυλοδέτες οι αυτοί και βάζανε και εγώ πήγαινα έφτιαχνα πάνω στο συνεργείο πολλές φορές από σιδηροδρομική γραμμή, έφτιαχνα κολώνες τις οποίες είχανε “πι” πάνω και έμπαινε, βάζαμε δύο στηρίγματα και ένα από το πάνω μέρος το οποίο το πιάναμε με βίδες και η στοά ας πούμε αυτή η οποία ήτανε επικίνδυνη, μπορεί να βάζαμε δέκα, είκοσι κολώνες στην σειρά και μετά να έπεφταν από πάνω σανίδια και σύρμα το οποίο πήγαινε ο εργαζόμενος και επί του ασφαλές να εργαστεί. Δεν είχαμε τέτοιες, τέτοια προβλήματα δεν είχαμε. Κατ’ αρχή εκτός από την δική μας την εργασία που κάναμε, μετά από εμάς ερχόντουσαν και οι μηχανικοί, οι ανώτεροι, και σας λέω ήτανε πάρα πολύ έμπειροι, χωρίς να θέλω να... Εγώ τώρα είμαι ογδόντα χρόνων δεν έχω κανέναν, να πω ότι ξέρεις κάτι θα πάρω, η Γαλλική εταιρεία δεν δουλεύει, αυτό που είναι να πω θα το πω, και η Γαλλική εταιρεία ήτανε μια εταιρεία η οποία ήτανε εταιρεία πολλών τεχνών. Όταν λέμε εταιρεία πολλών τεχνών, ένας εργαζόμενος ο οποίος τον έπαιρνε ένας οικοδόμος μπορεί μέσα σε έναν χρόνο να είχε γίνει και ένας άλλος τεχνίτης, διότι όταν δεν είχε ο οικοδόμος δουλειά τον στέλνανε σ’ έναν σιδηροδρομίτη, όταν δεν είχε εκεί δουλειά τον στέλνανε με έναν σωληνατζή, οπότε άλλαζε επαγγέλματα ή όταν δεν είχε δουλειά να βγάλει το μεταλλείο πάλι, άλλαζε θέσεις και γ’ αυτό η εταιρεία ήτανε εταιρεία πολλών τεχνών. Και ένα άλλο που θα σας πω ακόμα το οποίο εμείς τουλάχιστον ζήσαμε την εποχή εκείνη, η εταιρεία ήτανε κράτος. Όσοι εργαζόμενοι δουλεύανε στην Γαλλική εταιρεία είχανε πέραση στην κοινωνία του Λαυρίου. Δηλαδή στον επαγγελματικό τομέα, διότι στα μεταλλεία Λαυρίου εργαζόντουσαν ως επί το πλείστο άνθρωποι οικογενειάρχες, ήτανε βέβαια και κάτι εργοστάσια τα οποία ήτανε τα κλωστοϋφαντήρια, και μεν ότι δουλεύανε και οικογενειάρχες άνθρωποι αλλά επί το πλείστο είχανε κορίτσια και τέτοια, ήτανε μικρής ηλικίας. Τα λεφτά του Λαυρίου όμως πιάνανε τόπο στο επαγγελματικό τομέα του Λαυρίου. Όταν πήγαινες να πάρεις βρεσέ από κάπου και έλεγες ότι δουλεύω στην Γαλλική εταιρεία ήσουν φερέγγυος, και όπως ήταν φερέγγυα η Γαλλική εταιρεία από την πρώτη μέρα που πιάσαμε δουλειά μέχρι και την τελευταία μέρα που σας είπα 1η Αυγούστου του 55 έπιασα δουλειά 1η Αυγούστου του 77 κλείσαν τα μεταλλεία και πήγαμε όλοι από το ταμείο. Γενικά λοιπόν η Γαλλική εταιρεία μέχρι και το τελευταίο χιλιάριο που ήταν να πάρει ο εργαζόμενος το πήρε και πήγε σπίτι του. Ενώ σήμερα σταματάνε εκατοντάδες εργαζόμενοι και τρέχουνε σε δικαστήρια, τρέχουνε και τελικά δεν δικαιώνονται κ’ όλας. Εγώ είχα πάρα πολύ, πάρα πολλούς φίλους, ήτανε η δουλειά μου τέτοια, που όταν πήγαινα στις υπόγειες στοές, για να φτιάξω κάτι, επισκευάζα μέσα στις στοές τα μηχανήματα αυτονόνα που δουλεύανε πιστολέτα, και οι άνθρωποι αυτοί, όταν παίρνανε ένα τέτοιο μηχανήμα, δεν ξέρω αν πήγατε κάτω και σας το δείξανε, είναι ένα μηχανήμα το οποίο είναι πάνω από τριάντα κιλά. Ένα τέτοιο για σκεφτείτε να το πάρει στην υπόγεια στοά, απ’ την στοά μέσα και να το φέρει 200, 300 ή και 500 μέτρα για να επισκευαστεί και να το πάρει την άλλη μέρα. Τις περισσότερες φορές πήγαινα και το επισκευάζα εγώ κάτω και δεν ερχότανε ο άνθρωπος αυτός. Μετά τις σιδηροδρομικές γραμμές ότι μου ζητούσανε και μπορούσα να τους εξυπηρετήσω και ήμουν ένας από τους πιο αγαπημένους. Όπου και να ρωτήσετε το όνομα Βελετάκος θα σας πούνε τα καλύτερα λόγια για μένα δεν εχθρό δεν είχα κάνει ποτέ, όλοι ήτανε φίλοι μου. Ερώτηση: Με ανάμνηση συγκεκριμένη να μας πείτε; Με ανώτερο μου ποτέ δεν είχα φέρει καμία αντιδικία διότι όταν μου λέγανε θα πας να κάνεις αυτήν την δουλειά, πήγαινα και την έκανα. Πρώτα έπρεπε να ελέγξω ότι αυτό το οποίο θα φτιάξω, θα πάρω τα συγχαρητήρια από τον ανώτερο μου και μετά θα έφτιαχνα την δουλειά. Και οι ανώτεροι μου όταν λέγανε στην στοά ‘Α’ ας υπολογίσουμε ποιος πήγε να κάνει μια εργασία εκεί, πήγε ο Βελετάκος, δεν θα ζυγώσει

κανέναν, δηλαδή την είχα παρόλο που σας λέω ήταν επικίνδυνη την είχα αγαπήσει τόσο πολύ, μου δοθήκανε δουλειές να φύγω να πάω αλλού, δεν έφυγα και έμεινα από την αρχή μέχρι το τέλος. Βέβαια ερχόμαστε πάρα πολλές φορές σε αντιδικία με την εργοδότη εταιρεία, λοιπόν άλλες ήταν για να πάρουμε μια μικρή αύξηση, άλλες ήταν γιατί ζητούσαμε, η ασετιλίνη που μας δίνανε τότε, έπρεπε να μας δώσουν φερπίν δύο κιλά, μας δίνανε ένα και την υπόλοιπη την αγοράζαμε. Τώρα οι απεργίες για εμάς άλλες λέγαμε ότι ήταν εντάξει για την εργοδοσία, μπορεί να μην ήταν δεν είχαμε όμως. Είχαμε κάνει και απεργίες γερές, κάναμε απεργία η οποία κράτησε περίπου 75 μέρες, μεγάλη απεργία, και άλλη απεργία κάναμε. Οι απεργίες τότε όταν γινόντουσαν για πλάκα να πούμε ότι πηγαίναμε να κάνουμε δυο μέρες απεργία. Οι απεργίες γινόντουσαν σοβαρές και μάλιστα μια εποχή που γίνανε και πολλά επεισόδια στο Λαύριο, μια πολύ μεγάλη απεργία, στείλαν δεν ξέρω πόσες διμοιρίες ματ από την Αγία Παρασκευή, έγινε μπορώ να σας πω ότι έπεσε και πολύ μεγάλος ξυλοδαρμός στο Θορικό. Μας σταμάτησαν εκεί γιατί πηγαίναμε στην Αθήνα, φάγαμε ξύλο όλοι οι μεταλλωρύχοι και αναγκαστικά φύγαμε, ήρθαμε στο Λαύριο και κλειστήκαμε στην εργατική εστία. Εεε... από εκεί βέβαια είναι σαν να μπήκαμε στο κλουβί να παραδοθούμε και ήρθε ένας ταξιαρχος ο οποίος ήταν στην διοίκηση Αγίας Παρασκευής, βγήκε πάνω μας ορκίστηκε ο άνθρωπος αυτός στρατηγός ήταν στην στρατιωτική του τιμή, ότι να φύγουμε ήσυχα από την εργατική εστία και δεν πρόκειται να πειραχτεί κανένας και πραγματικά φύγαμε, μετά γίνανε κι' άλλες απεργίες του Καρέλα, η αστυνομία ήταν συχνά στο Λαύριο, ήτανε μουσαφύρης. Ερώτηση: Θυμάστε τα αιτήματα σας τότε; Τώρα πολλά αιτήματα ήτανε γιατί σταματάγανε κάποιον εργάτη τώρα ή καλός ή κακός, ή καλός ήτανε ο εργάτης ή κακός, ο εργάτης θα έπαιρνε το μέρος του εργάτη, δεν μπορούσε να, αυτές ήτανε δεν είχαμε... Εγώ όταν ήρθα στο Λαύριο μείναμε σ' ένα σπίτι ξένο. Καταρχήν φιλοξενηθήκα σε μια θεία μου. Εεε μετά μείναμε σ' ένα σπίτι ξένο, όπως σας είπα, είχα μια μάνα άρρωστη και έναν αδερφό, έκανε ότι δουλειές μπορούσε για να μπορέσουμε να επιβιώσουμε. Πήγα μέχρι την Πέμπτη Οκτατάξιου, δεν είχα τις δυνάμεις όπως το είπα και πιο μπροστά και αναγκάστηκα να φύγω. Και στην Γαλλική εταιρεία με έβαλε ένας δάσκαλος τον οποίο είχα στο δημοτικό γιατί και τότε, την εποχή ιδίως αυτή, για να πιάσεις δουλειά σε οποιοδήποτε εργοστάσιο έπρεπε να έχεις κάποιο μέσον. Δηλαδή έπρεπε να έχεις κάποιον βουλευτή ή να ήσουν ένας καλός ποδοσφαιριστής. Φροντίζανε άμα έπαιζες μπάλα να, οι περισσότεροι εργάτες που δούλευαν στις υπόγειες στοές παίζανε μπάλα σε ομάδες του Λαυρίου. Μετά όταν έπιασα δουλειά και ξεκινήσαμε βρήκα ένα καλύβι, δεν ήταν μικρό, μάλλον μας το χάρισε μια γυναίκα και πήγα στο Θορικό, μάζεψα καλάμια και πιάσαμε το φτιάξαμε από πάνω και σε αυτό έμεινα μέχρι σχεδόν που παντρεύτηκα. Ερώτηση: Πως ήταν η κοινωνική ζωή εκτός δουλειά; Πως ζούσατε εδώ; Το Λαύριο τότε κοιτάχτε να σας πω κάτι, το Λαύριο εκείνη την εποχή παρόλο που υπήρχε φτωχός κόσμος ζούσε καλά. Ζούσε με την έννοια πια, δεν είχε την πολυτέλεια να πούμε ότι εμείς τώρα έχουμε τις τηλεοράσεις, τα πλούτη, τα μπάνια, εκείνα τα... Εγώ πρόλαβα μαγειρεύαμε με γκαζιέρα, λοιπόν, το Λαύριο είχε τριάντα ταβέρνες. Κάθε βράδυ, ψαράδες, εργαζόμενοι, μαζευόμαστε στις ταβέρνες με ένα μπακαλιάρaki, μισή οκά κρασί και πίνουμε τα... Την εποχή αυτή από το 55 και ύστερα και πιο μπροστά βέβαια, το Λαύριο είχε περίπου τριάντα ταβέρνες μπορεί και παραπάνω. Όλοι κάθε βράδυ θα πηγαίναμε να πιούμε το κρασάκι μας, μ' ένα μπακαλιάρaki, την μισή οκά, περισσότεροι ως επί το πλείστο ήτανε μεταλλωρύχοι και ψαράδες. Εεε... Εγώ είχα την τύχη να έχω πρώτο επάγγελμα τα μεταλλεία Λαυρίου και όταν σχόλαγα το μεσημέρι έπαιρνα το καΐκι το δικό μου και πήγαινα στη δουλειά και δούλευα με το καΐκι το δικό μου. Ξεκίνησα είχα φτιάξει μια βάρκα μόνος μου και από εκεί και ύστερα ξεκίνησα και πήρα άλλη, πήρα άλλη, μέχρι που στο τέλος όταν έκλεισε η Γαλλική εταιρεία το 1977 έφτιαξα ένα μεγάλο καΐκι και συνέχισα το επάγγελμα τις αλιείας ας πούμε κανονικά σαν βιοποριστικό επάγγελμα. Ερώτηση: Οι εργαζόμενοι είχανε διάφορες καταγωγές; Όταν δουλεύανε τα μεταλλεία στο Λαύριο και ξεκίνησανε δεν ήτανε μόνο οι Λαυριώτες που εργαζόντουσαν ήταν ως επί το πλείστο ήρθαν από τα νησιά. Ήρθαν από την Σαντορίνη και από την Μήλο, μετά ήρθαν από την Κύμη την Εύβοια και από την περιφέρεια του Λαυρίου, ήτανε από το Λαύριο και από τα περίχωρα την Κερατέα και τον Κουβαρά. Λοιπόν, και τότε βέβαια μιλάμε για την τωρινή εποχή, αλλά και την τότε εποχή αυτοί που ερχόντουσαν δεν ήταν όπως οι σύγχρονοι που πήγαν, εμείς φερπίν που πήγαμε μετά το 50' ας υπολογίσουμε τότε όταν ερχόντουσαν για να πιάσουν δουλειά στα μεταλλεία Λαυρίου δεν ρωτάγανε από που είσαι και ποιος είσαι. Λέγανε πώς λέγεσαι; Βελετάκος Ιωάννης... στην δουλειά. Δεν τους ενδιέφερε από πού είσαι και ποιος σε έφερε. Θέλανε προσωπικό να εργάζεται στα μεταλλεία και οι περισσότεροι μάλιστα απ' ότι, εγώ βέβαια δεν το έχω ζήσει και δεν το ξέρω. Οι περισσότεροι στην παλιά εποχή δουλεύανε μπορεί και με επί τις εποχής Σερπείρι. Αυτοί που δουλεύανε στις υπόγειες στοές, οι περισσότεροι μέναν και

κάτω στις υπόγειες στοές, δεν βγαίνανε έξω, μετά δεν ξέρω, δώσαν τα σπίτια, έφτιαξε τον οικισμό αυτόν η Γαλλική εταιρεία που στεγάστηκαν τα άτομα ας πούμε, που ήτανε, που εργαζόντουσαν στην Γαλλική εταιρεία. Εγώ δεν έτυχε να, είχα το δικό μου σπίτι και έμεινα στο δικό μου το σπίτι. Οι νέοι της εποχής σήμερα δεν μπορούμε να τους συγκρίνουμε με την εποχή την δική μας. Εμείς επειδή πεινάγαμε, αγωνιζόμασταν για να ζήσουμε. Οι σημερινοί νέοι, ίσως έχουνε βρει κάτι καλύτερο από τους γονείς τους ή ίσως η εξέλιξη, η βελτίωση της ζωής είναι κάπως διαφορετικοί άνθρωποι, δηλαδή δεν μπορούμε να συγκρίνουμε τα παιδιά της εποχής της δικής μας. Εμείς είχαμε ένα ζευγάρι παπούτσια το χρόνο και μπορεί να το πηγαίναμε στο τσαγκάρη να το σολιάσει και τρεις φορές μέχρι να το φορέσουμε. Σήμερα άμα το κάθε παιδί έχει δέκα ζευγάρια παπούτσια στο σπίτι του. Φοράγαμε παντελόνια και τα μπαλώματα ήταν όλα τα Ηνωμένα Έθνη. Φοράει σήμερα παιδί παντελόνι που να έχει μάλωμα ή οτιδήποτε άλλο; Άλλαξε και η βελτίωση της ζωής. Η σύγχρονη ζωή ας πούμε έφερε τη τον καλλωπισμό. Ερώτηση: Διατηρούνε μια επαφή οι νέοι με το Λαύριο; Και οι ξένοι που έχουν έρθει και οι ντόπιοι Λαυριώτες Εεε... αλλά ως επί το πλείστο και οι ξένοι, πολύ λίγο μπορεί να δυσφήμισαν το Λαύριο. Οι περισσότεροι όμως, οι περισσότεροι ξένοι φτιάξαν οικογένεια στο Λαύριο. Ζήσανε, πήρανε σπίτια, κάνανε περιουσία, τα παιδιά τους μέιναν εδώ λοιπόν στο Λαύριο. Δεν μπορεί να το κατηγορήσει κανένας. Ήτανε το Λαύριο μπορώ να σας πω ο προστάτης όλης της περιοχής. Όχι μόνο της περιοχής του Λαυρίου, αλλά και των νησιών κτλ. Όλοι, οι περισσότεροι στο Λαύριο ήταν Σαντορινιοί. Οι Σαντορινιοί ήτανε που ήρθανε, οι Μηλιοί φτιάξανε περιουσίες, μέινανε στο Λαύριο, κάναν οικογένειες. Οπότε μέναν στο Λαύριο και συνέχισαν την ζωή τους. Άλλοι δούλεψαν σε οικοδομές, μετά όταν έκλεισε η εταιρεία, άλλοι γίναν ψαράδες, άλλοι εργαστήκανε σε άλλα εργοστάσια. Ερώτηση: Έχετε μια ανάμνηση συγκεκριμένη που πολύ έντονη; Που θέλετε να μοιραστείτε μαζί μας; Όχι εγώ, κοιτάτε εγώ, η δουλειά μου ήταν αυτή, την είχα αγαπήσει όπως σας είπα και μέχρι σήμερα, η δουλειά μου ήταν αυτή. Την είχα αγαπήσει όπως σας είπα και μέχρι σήμερα παρ' όλο που η ηλικία μου είναι ογδόντα χρόνων, όπως σας είπα, εάν συμβεί κάτι, οτιδήποτε, εεε... βέβαια τώρα υπάρχουν τα μέσα, η πυροσβεστικές κτλ, να πέσει κάτι ζωντανό σώμα μέσα σ' ένα πηγάδι το οποίο είναι μέχρι και τριάντα και σαράντα μέτρα. Εγώ μπορώ με έναν, με δύο άτομα ανίδια, να κατέβω στο πηγάδι, να βγάλω αυτό το οποίο έπεσε και να βγω και μόνος μου πάνω. Δηλαδή έχω αυτήν την ειδικότητα να μπορώ να κατέβω σ' ένα πηγάδι και ν' ανέβω με δύο άτομα τα οποία δεν έχουν γνώσεις. Εεε... Αυτά τα οποία θυμάμαι από τη Γαλλική εταιρεία, εκτός από τις δικές μας, τα δικά μας τα βράδια που πηγαίναμε στα ταβερνάκια, πίνανε κανένα ποτήρι κρασί. Είχαμε δύο φορές το χρόνο και μια Τρίτη που είχαμε δύο φορές το χρόνο των Αγίων Αναργύρων και του Αγίου Κωνσταντίνου. Φέρναμε, τα μαγαζιά που ήταν στο Λαύριο, φέρνανε απ' την Αθήνα όργανα και φέρνανε τραγουδιστές κτλ. Φέρνανε μπουζούκια με λίγα λόγια εεε... αυτό. Μπορεί ένα διήμερο να γλεντάγαμε, δεν ήτανε θέμα να πούμε ότι ναι μεν ήταν φτωχά, τα και τα μεροκάματα και οι τάξεις, η δική μας, αλλά αυτά τα δύο, των Αγίων Αναργύρων και του Αγίου Κωνσταντίνου προστάτιδα των μεταλλωρύχων και η Γαλλική εταιρεία έκανε κάποιο τραπέζι εδώ για να την τιμούσαμε και εμείς σαν αργία να... Γιατί μας προστάτενε στην εργασία που είμαστε. Ερώτηση: Τι θα θέλατε να μείνει από την ιστορία της Γαλλικής εταιρείας; Εγώ απ' όσα θυμάμαι, δεν πρόκειται να ξεχάσω απολύτως τίποτα. Ότι έχω, ότι έχω, όπου εργαστεί και όπου έχω προσφέρει εργασία αυτά τα έχω στην μνήμη μου και είμαι ευχαριστημένος να τα θυμάμαι μέχρι που να κλείσω τα μάτια μου. Έχω δουλέψει στην Καμάριζα, έχω δουλέψει στην Πλάκα και έχω προσφέρει υπηρεσίες και στο εργοστάσιο του Λαυρίου και στο μηχανουργείο, αλλά έχω δουλέψει και στο φούρνο πάνω, σαν προσωπικό το οποίο χρειαζότανε παραπάνω προσωπικό, εργαζόμενο προσωπικό η εταιρεία και μας έπαιρνε από τις εξορύξεις και εργάμασταν και βοηθούσαμε.

Χορηγείται με άδεια Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή 4.0 Διεθνές .
video

0

/render.php?cachefile=

